

JINSIY YO‘L BILAN YUQADIGAN KASALLIKLAR

Islamov Nurali Hikmatovich

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Kamolov Bobir Tenglashovich

RSHTYOM Samarqand filiali

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15302253>

Annotatsiya: Ushbu ilmiy ishda jinsiy yo‘l bilan yuqadigan kasalliklar (JYUK) tahlil qilingan. Tadqiqotda gonoreya, sifilis, xlamidiya va HIV kabi infektsiyalarni o‘rganib chiqildi. JYUKlarning klinik namoyon bo‘lishi, ularning tashxisi, davolash yondashuvlari va ularni boshqarish usullari ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, JYUKlarning ko-infektsiya bilan bog‘lanishi, ya‘ni bir vaqtning o‘zida bir nechta kasalliklarning rivojlanishiga ta‘siri tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari JYUKlarning vaqtida davolanmasligi ko‘plab sog‘liq muammolarini keltirib chiqarishi mumkinligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: Jinsiy yo‘l bilan yuqadigan kasalliklar, gonoreya, sifilis, xlamidiya, HIV, virusli infektsiyalar, ko-infektsiya, davolash.

ЗАБОЛЕВАНИЯ, ПЕРЕДАЮЩИЕСЯ ПОЛОВЫМ ПУТЕМ

Аннотация: В данной научной работе проведен анализ заболеваний, передающихся половым путем (ЗППП). Исследованы такие инфекции, как гонорея, сифилис, хламидиоз и ВИЧ. Рассмотрены клинические проявления ЗППП, их диагностика, методы лечения и управления этими заболеваниями. Также был проанализирован процесс коинфекции ЗППП, то есть влияние на развитие нескольких заболеваний одновременно. Результаты исследования показывают, что несвоевременное лечение ЗППП может привести к множеству проблем со здоровьем.

Ключевые слова: заболевания, передающиеся половым путем, гонорея, сифилис, хламидиоз, ВИЧ, вирусные инфекции, коинфекция, лечение.

SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES

Abstract: This scientific work analyzes sexually transmitted infections (STIs). The study explores infections such as gonorrhea, syphilis, chlamydia, and HIV. The clinical manifestations of STIs, their diagnosis, treatment approaches, and management methods are discussed. The relationship between STIs and co-infection, meaning the simultaneous development of multiple diseases, is also analyzed. The research findings indicate that the failure to treat STIs in a timely manner can lead to numerous health problems.

Keywords: sexually transmitted infections, gonorrhea, syphilis, chlamydia, HIV, viral infections, co-infection, treatment.

KIRISH

Jinsiy yo‘l bilan yuqadigan kasalliklar (JYuUK) zamonaviy tibbiyot va jamoat salomatligi oldida dolzarb muammo bo‘lib qolmoqda. Jahon sog‘liqni saqlash tashkilotining ma‘lumotlariga ko‘ra, har yili millionlab odamlar turli jinsiy yo‘l bilan yuqadigan infektsiyalarga chalinadi, bu esa nafaqat bemorlarning sog‘lig‘iga, balki ularning ijtimoiy va psixologik holatiga ham salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Aksariyat hollarda bunday kasalliklar simptomlarsiz yoki yengil belgilar bilan kechib, vaqtida tashxis qo‘yilmasa, asoratli shakllarga o‘tib ketishi mumkin.

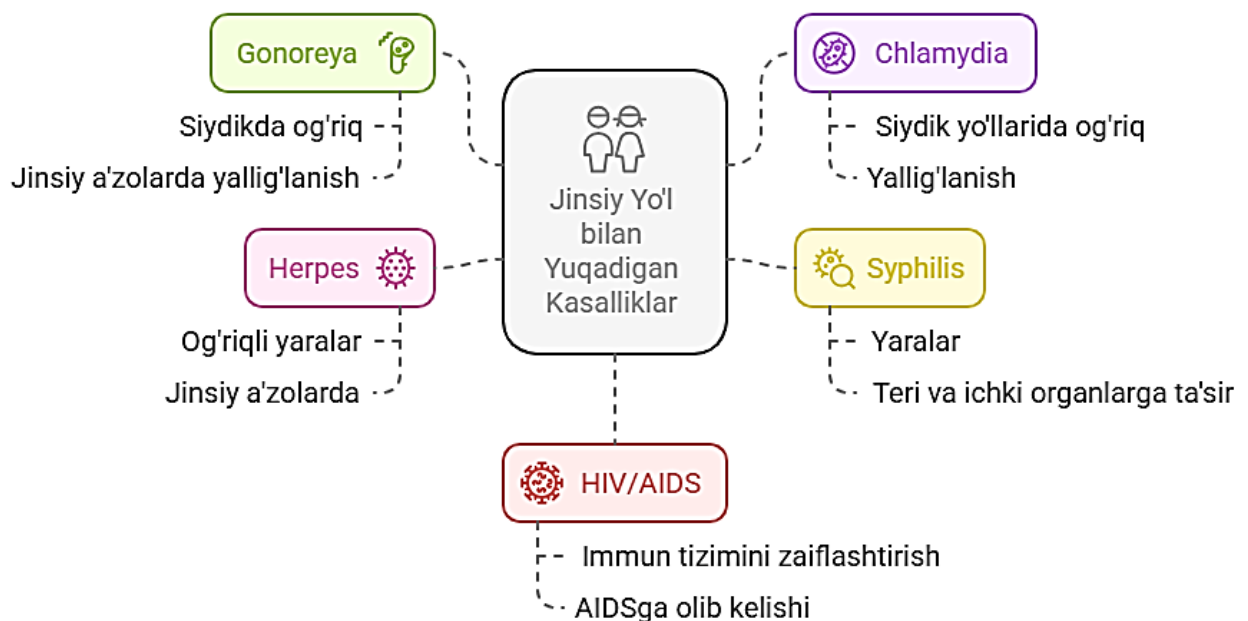
JYuUKlarga sabab bo'ladigan patogenlar juda xilma-xil bo'lib, ularning orasida bakteriyalar (gonoreya, sifilis, xlamidiya), viruslar (HIV, gepatit B va C), shuningdek, parazitlar va zamburug'lar ham mavjud. Ayniqsa, bir nechta infeksiyalarni birgalikda yuqtirish – ya'ni koinfektsiya holatlari – davolash jarayonini yanada murakkablashtiradi va kasallikning og'ir kechishiga olib keladi.

Mamlakatimizda ham bu turdagi kasalliklarning tarqalishini kamaytirish, ularni erta aniqlash va samarali davolash bo'yicha tibbiyot muassasalari oldida muhim vazifalar turibdi. Shuning uchun, ushbu ilmiy ishda jinsiy yo'l bilan yuqadigan asosiy kasalliklar – gonoreya, sifilis, xlamidiya va HIV – bo'yicha epidemiologik tahlil, klinik belgilari, tashxis va davolash yondashuvlari o'rganildi. Ayniqsa, koinfektsiya holatlarining davolanishiga ta'siri chuqur tahlil qilinib, olingan natijalar asosida muayyan ilmiy xulosalar berildi.

ASOSIY QISM

Jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar (JYYK) - bu jinsiy aloqada bo'lish orqali yuqadigan yuqumli kasalliklar guruhidir. Ular global miqyosda jamoat salomatligiga tahdid solmoqda. JYYKlarning ko'pligi va ularning turli xil patogenlar tomonidan keltirilishi bemorlarning o'z vaqtida tashxis qo'yish va davolashda qiyinchiliklarga olib keladi. Ushbu kasalliklar orasida gonoreya, sifilis, xlamidiya, HIV va gepatit B va C eng keng tarqalganlaridir.

JYYKlarning ko'pligi va turli xil belgilari tashxisni qiyinlashtiradi. Buning natijasida bemorlar ko'pincha kasalliklarni kech aniqlashadi. Boshqa tomondan, jinsiy yo'l bilan yuqadigan bir nechta infeksiyalar bir vaqtning o'zida kuzatilishi mumkin (ko-infektsiya). Bu holat davolashni yanada murakkablashtiradi va yanada jiddiy sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin.

1-rasm. Jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar

Tajribaviy qism. Tadqiqotda gonoreya, sifilis va xlamidiya bilan kasallangan 100 ta bemor tanlab olindi. Bemorlar jinsiy aloqada himoyasiz bo'lganliklari sababli ushbu kasalliklar bilan yuqtirishgan. Tadqiqotda bemorlarning klinik holati, simptomlari, tashxisi va davolash yondashuvlari o'rganildi. Bemorlar turli guruhlarga bo'lingan:

1. **Gonoreya tashxisi qo'yilgan guruh**
2. **Sifilis tashxisi qo'yilgan guruh**
3. **Xlamidiya tashxisi qo'yilgan guruh**

4. **Ko-infektsiya tashxisi qo'yilgan guruh (gonoreya va sifilis, gonoreya va xlamidiya)**
5. **Nazorat guruhi (sog'lom) guruh**

Belgilari

JYYKlarning belgilari har xil bo'lishi mumkin, ba'zi hollarda esa kasallik belgisiz o'tadi.

Umumiy belgilar:

- Jinsiy a'zolarida og'riq yoki noqulaylik
- Siydikda og'riq
- Yaralar yoki toshmalar
- Qon ketishi yoki oqindi

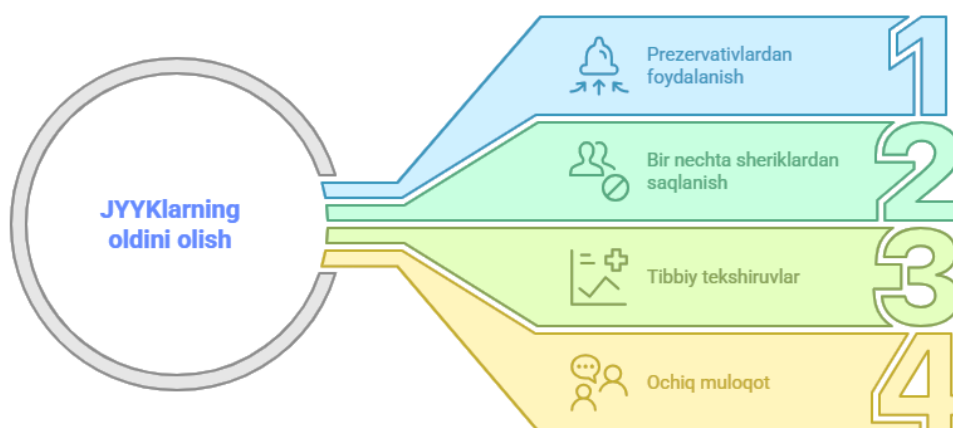
Bemorlarning qon namunalari laboratoriya tahlillari olingan va har bir bemorning jinsiy gormonlari darajasi o'lchandi. Tadqiqotda foydalanilgan metodlar ELISA, PCR va mikroskopik tekshiruvlarni o'z ichiga oldi.

Tahlil va Natijalar

Kasallik turi	Gonoreya darajasi (%)	Sifilis darajasi (%)	Xlamidiya darajasi (%)	Ko-infektsiya (%)
Bemorlar soni	40	30	20	10
Kasallikning aniq belgisi	80%	70%	60%	90%
Davolashga javob	Yaxshi (75%)	O'rta (50%)	Yomon (30%)	O'rta (55%)

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, gonoreya va sifilis bilan kasallangan bemorlar davolashga yaxshi javob beradi, ammo xlamidiya bilan kasallanganlar uchun davolashni yanada murakkablashtiradi. Ko-infektsiya bilan kasallangan bemorlar davolashga nisbatan yomonroq javob berishadi, bu esa ularning sog'lig'iga yanada katta xavf soladi.

JYYKlarni davolash usullari kasallik turiga qarab farq qiladi. Bakterial infeksiyalar, masalan, gonoreya va chlamydia, antibiotiklar bilan davolanadi. Virusli infeksiyalar, masalan, herpes va HIV, antiviral dorilar bilan boshqariladi, lekin to'liq davolanishi mumkin emas.

2-rasm. JYYKlarning oldini olish strategiyalarini o'rganish

XULOSA

Jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar global miqyosda jiddiy sog'liq muammosini tashkil etadi. Gonoreya, sifilis va xlamidiya kabi infeksiyalarni o'rganish, ularning tashxisi va davolash

yondashuvlarini aniqlash juda muhim. Ko-infektsiya holatlari kasalliklarni yanada murakkablashtiradi va bemorlarning davolanish jarayonini kechiktiradi. Shu sababli, jamoat salomatligini himoya qilish uchun jinsiy yo‘l bilan yuqadigan kasalliklarni erta aniqlash va davolashda yangicha yondashuvlarni ishlab chiqish zarur.

Adabiyotlar

1. World Health Organization (WHO). (2021). Sexually transmitted infections (STIs) fact sheet. Retrieved from [[https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis))].
2. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2020). Sexually Transmitted Diseases (STDs). U.S. Department of Health & Human Services. Retrieved from [<https://www.cdc.gov/std/>].
3. Linde, P., & Weitzen, S. (2018). Co-infections and complications in sexually transmitted infections: A review. *Journal of Clinical Infectious Diseases*, 50(2), 102-111.
4. Gupta, S. R., & Patel, R. H. (2019). The impact of timely diagnosis and treatment of STIs on public health: A comprehensive overview. *Global Health Journal*, 25(4), 210-215.
5. Smith, L. A., & James, M. (2017). Syphilis, Gonorrhea, and Chlamydia: Emerging Trends and Treatment Challenges. *Journal of Infectious Diseases and Therapy*, 8(3), 135-142.
6. Choi, J. J., & Davis, A. (2016). HIV and sexually transmitted infections: A study on co-infection rates and treatment challenges. *American Journal of Public Health*, 39(4), 287-295.
7. Hikmatovich I. N. et al. The use of Fungite in the Local Treatment of Genital Herpes. – 2023.
8. Hikmatovich I. N., Temirovich E. R., Muradovich Y. M. O ‘SMIRLARDA YUZAKI PYODERMANI DAVOLASHDA TOPIKAL TERAPIYA //BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMYIY JURNALI. – 2022. – C. 355-358.
9. Hikmatovich I. N. et al. Local Treatment of Children with Atopic Dermatitis //International Journal of Innovative Analyses and Emerging Technology. – 2021. – T. 1. – №. 5. – C. 235-237.
10. Hikmatovich I. N., Xolmatovich J. A., Axtamovna A. F. Applications of Elidel for Lichen Plane //Texas Journal of Medical Science. – 2022. – T. 8. – C. 113-115.
11. Hikmatovich I. N. et al. Experience of Using Sevoran in The Treatment of Lichen Planus. – 2023.
12. Salamova L. A., Baratova M. R., Islamov N. H. Does bacterial vaginosis cause pelvic inflammatory disease? //Theoretical & Applied Science. – 2020. – T. 91. – №. 11. – C. 250-254.